

30.5.2011

55/2011

Jakelussa mainituille

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINNON, LÄHIHOITAJA, OSAAMISALAN SUORITTAMINEN NÄYTTÖTUTKINTONA

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja uudistetut tutkinnon perusteet (17.2.2010 nro 17/011/2010) tulivat voimaan 1.8.2010 alkaen. Tutkinnon perusteet ovat säädöksenä velvoittavat.

Opetushallitus on ohjannut tiedotteellaan *Usein kysyttyä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon järjestämisestä näyttötutkintona* vuonna 2003 tutkinnon ja valmistavan koulutuksen järjestäjiä ja tutkintotoimikuntaa (Opetushallituksen tiedote 28.8.2003 nro 32/2003). Tiedotteen mukaan aikaisemmin tutkintorakenteessa olleita ja 1990-luvun puolivälissä tai sitä aikaisemmin lakkautettuja sosiaali- ja terveysalan tutkintoja suorittaneet henkilöt (esim. apuhoitaja, perushoitaja, kodinhoitaja, kuntahoitaja jne.) voivat tulla suorittamaan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon valinnaisen tutkinnon osan (= nyk. osaamisalan) ammatillisena lisäkoulutuksena. Edellä mainitun käytännön mukaan kyseessä on ollut tutkinnon osan suorittaminen (= osatutkinto). Opetushallitus toteaa, että vuoden 2003 jälkeen on tullut lainsäädäntöön (L 631/1998, 8 §) henkilökohtaistamista koskevat säädökset. Säädösmuutosten vuoksi Opetushallituksen tiedote 28.8.2003 nro 32/2003 on menettänyt merkityksensä.

Opetushallituksen antamaa määräystä 28.11.2006 nro 43/011/2006 henkilökohtaistamisesta tulee noudattaa näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisessa, tutkinnon suorittamisessa ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisessa.

Opetushallitus katsoo, että henkilökohtaistamisesta annettujen määräysten mukaan aikaisempia sosiaali- ja terveysalan tutkintoja suorittaneiden henkilöiden on mahdollista edetä joustavasti työkokemuksesta riippuen jopa suoraan tai valmistavan koulutuksen (lyhyenkin) kautta tutkinnon osittain tutkintotilaisuuksiin sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon kaikille pakollisissa tutkinnon osissa (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito, Kuntoutumisen tukeminen). Tutkinnon perusteissa edellytetään, että kyseiset tutkinnon osat ovat hyväksytysti suoritettuja ennen valinnaisen osaamisalan tutkintotilaisuutta. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteissa on ammatillisten tutkinnon osien suorittamista koskeva etenemisehto ollut määräyksenä jo vuoden 2001 perusteissa. Asiasta on määrätty myös vuonna 2010 uudistetuissa sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteissa.

30.5.2011

55/2011

Tästä johtuen, sosiaali- ja terveysalalta muun kuin sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon aikaisemmin suorittaneen henkilön tulee suorittaa em. kaikille pakolliset kolme tutkinnon osaa hyväksytysti tutkintotilaisuudessa ennen valinnaisen osaamisalan tutkintotilaisuuden aloitusta. Tutkinnon perusteissa ei kuitenkaan määrätä mitenkään näiden kolmen tutkinnon osan keskinäistä suorittamisjärjestystä.

Lisäksi vuoden 2010 sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteissa (luku 3.8) määrätään valmistavan koulutuksen laajuudesta. Valmistava koulutus määräytyy henkilön aikaisempien opintojen, työkokemuksen ja osaamisen perusteella niin, että tutkinnon perusteissa määritetyt ammattitaitovaatimukset on mahdollista saavuttaa. Valmistavassa koulutuksessa on mahdollista ottaa erityisesti huomioon aikaisempi osaaminen ja räätälöidä se tutkinnon suorittajan tarpeen mukaiseksi.

Asia on merkityksellinen erityisesti potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamisessa, joista viranomaistahona antaa määräyksiä muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö. Tutkinnon perusteissa todetaan, että mikäli henkilöllä ei ole aikaisempaa sosiaali- ja /tai terveysalan tutkintoa, valmistavan koulutuksen tulee sisältää pakollisia tutkinnon osia siten, että ne kattavat vähintään 80 opintoviikkoa perustutkinnon ammatillisista tutkinnon osista.

Ammatillisten perustutkintojen uudistuksessa on lisätty ammatillista valinnaisuutta myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnosta muihin ammatillisiin perustutkintoihin päin. Tällöin rajoitteena on kuitenkin se, ettei osaamisalaa voi valita mihinkään muuhun tutkintoon.

Tutkinnon järjestäjien, valmistavan koulutuksen järjestäjien ja Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitajan, tutkintotoimikunnan tulee ottaa huomioon, että sosiaali- ja terveysalan perustutkintoon kuuluvan (toisen) osaamisalan suorittaminen tutkintotilaisuudessa on mahdollista vain niille tutkinnon suorittajille, jotka ovat aikaisemmin suorittaneet sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona. Suorittamalla toisen osaamisalan lähihoitaja voi edistää työmarkkinakelpoisuuttaan ja ammatissa kehittymistään.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden (17.2.2010 nro 17/011/2010, voimaan 1.8.2010) mukaan ennen määräyksen voimaan tuloa aloitettu koulutus ja näyttötutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun 31.7.2020 mennessä, ellei muista säädöksistä ja määräyksistä muuta johdu. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto. Valmistavasta koulutuksesta antaa todistuksen valmistavan koulutuksen järjestäjä. Tutkintotoimikunta antaa todistuksen tutkinnon osan suorittamisesta tutkintotilaisuudessa.

30.5.2011

55/2011

Viiime vuosien aikana on ilmennyt erilaisia tulkintoja siinä, miten osaamisalan suorittamiseen on ollut mahdollista hakeutua. Toiminta ei ole ollut kaikilta osin tutkinnon perusteiden ja henkilökohtaistamista koskevien säädösten mukaista.

Opetushallitus katsoo, että myös tiedon saannissa eri tahoilla on voinut olla puutteita. Edellä mainittujen seikkojen ja hallintolain (434/2003, 6 §) perusteella Opetushallitus näkee oikeudenmukaisena tutkinnon perusteiden siirtymävaiheessa, että Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintotoimikunta antaa todistuksen perustutkinnon osaamisalan hyväksytystä suorittamisesta myös alan aikaisempia tulkintoja (esim. apuhoitaja, kodinhoitaja jne.) suorittaneille henkilöille. Opetushallitus korostaa tutkinnon perusteiden ja henkilökohtaistamissäädösten merkitystä valmistavassa koulutuksessa ja tutkintotilaisuuksien järjestämisessä.

Johtaja

Pasi Kankare

Opetusneuvos

Aira Rajamäki

JAKELU

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon koulutuksen järjestäjät
Oppisopimustoimistot
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitajan, tutkintotoimikunta
Examenskommissionen inom social- och hälsovårdsbranschen

TIEDOKSI

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus/pääjohtaja
Opetushallitus/AMKO, SV, YL